

HÄRMÄNMAAN MUSIIKKIOPISTON OPETUSSUUNNITELMA

1.1.2024 alkaen

Härmänmaan musiikkiopiston päivitetyn, muokatun ja uusitun opetussuunnitelman on Kauhavan elämänlaatulautakunta hyväksynyt kokouksessaan 19.6.2019.

Elämänlaatulautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 29.1.2020 § 1 seuraavan muutoksen Härmänmaan musiikkiopiston opetussuunnitelman lukuun 16, "Oppilaaksi ottamisen periaatteet" kolmannessa kappaleessa oleva lause tarkennetaan seuraavaan muotoon: *Perusopetukseen opiskelijat otetaan vapautuville paikoille ilmoittautumisjärjestyksessä soittimittain ensisijaisen soitintoiveen mukaan.*

Elämänlaatulautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 15.4.2020 muutokset ja lisäykset lukuihin 7, 9 ja 12.

Elämänlaatulautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 8.2.2023 § 4 muutokset ja lisäykset lukuun 13.3. arviointimenetelmät, toisen kohdan lauseeseen: *opettajan antama suullinen (syyslukukauden lopussa) ja kirjallinen (kevätlukukauden lopussa) lukukausiarviointi.*

Elämänlaatulautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 31.1.2024 § 3 seuraavat muutokset ja lisäykset:

Härmänmaan musiikkiopiston opetussuunnitelmaan on nyt tästä syystä lisätty opintokokonaisuuksien laskennalliset laajuudet myös opintopisteinä. Opintopistelisykset löytyvät opetussuunnitelman sivuilta 8 sekä 13.

Näiden lisäksi on muutettu s. 8. Projektiviikkoa koskeva kohta muotoon: Lukuvuoden opetusviikot muodostuvat 35 opetusviikosta, niin että 2 (kaksi) viikkoa lukuvuoden aikana voidaan toteuttaa projektiviikkotyylisesti. Tämä mahdollistaa tarvittaessa normaaliopetuksen ja projektiviikoista päätetään aina erikseen vuosittain.

Sisällys

1.	TOIMINTA-AJATUS	4
2.	TOIMINTAKULTTUURI	4
3.	ARVOT	5
4.	OPPIMISKÄSITYS JA OPPIMISPROSESSI.....	5
5.	TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN YHTEISET TAVOITTEET	6
6.	OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT	6
7.	TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN RAKENNE JA LASKENNALLINEN LAAJUUS	8
8.	VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS	10
9.	TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN LAAJAN	12
	OPPIMÄÄRÄN OPINTOKOKONAISUUDET	12
10.	TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	13
10.1.	Esittäminen ja ilmaiseminen	13
10.2.	Oppimaan oppiminen ja harjoittelu.....	13
10.3.	Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen	14
10.4.	Säveltäminen ja improvisointi	14
11.	PÄÄAINEVAIHTOEHDOT PERUSOPINNOISSA JA SYVENTÄVISSÄ.....	15
12.	TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUKSEN SISÄLLÖT JA LASKENNALLISET LAAJUUKSET	15
12.1.	Perusopinnot Soiva 1, laajuus 150 tuntia eli 5,55 op.....	15
12.2.	Perusopinnot Soiva 2, laajuus 150 tuntia eli 5,55 op.....	17
12.3.	Perusopinnot Soiva 3, laajuus 250 tuntia eli 9,25 op.....	20
12.4.	Perusopinnot Soiva 4, laajuus 250 tuntia eli 9,25 op.....	22
12.5.	Syventävät opinnot Soiva 5, laajuus 500 tuntia eli 18,5 op	25
12.6.	Kaikkiin opintokokonaisuuksiin liittyvät valinnaiset opinnot	26
13.	OPPIMISEN ARVIOINTI	28
13.1.	Arvioinnin tarkoitus, tehtävät ja kohteet.....	28
13.2.	Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit	29
13.3.	Arviointimenetelmät	30
13.4.	Perusopintojen opintokokonaisuuksien 1–4 arviointi.....	31
13.5.	Syventävien opintojen Soiva 5 arviointi	32

13.6. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu	33
13.7. Oppilaitoksen itsearviointi.....	33
14. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	33
15. OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA AIKAISEMMIN HANKITTUJEN OPINTOJEN TUNNUSTAMINEN	33
16. OPPILAAXI OTTAMISEN PERIAATTEET	34
17. AIKUISTEN OPETUKSEN PERIAATTEET	35
18. TAITEEN PERUSOPETUKSEN SAAVUTETTAVUUS	35
18.1. Saavutettavuus oppilaaksi ottamisessa	35
18.2. Pedagoginen saavutettavuus	35
18.3. Fyysinen saavutettavuus	35
18.4. Taloudellinen saavutettavuus	36
19. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA	36
20. YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA	36
21. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN	37
22. TODISTUKSET	37
22.1. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopintojen todistus	37
22.2. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistus	39
22.3. Osallistumistodistus opiskelijan suorittamista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista	39
23. MUUTA TIEDOKSI	40

1. TOIMINTA-AJATUS

Toiminta-ajatuksenamme ja tavoitteenamme on luoda ja ylläpitää positiivista, kannustavaa ja uusille ideoille avointa, rakentavaa ja välitöntä ilmapiiriä, jossa aito kohtaaminen ja vuorovaikutus sekä onnistumisen elämykset edistävät oppimista.

Härmänmaan musiikkiopisto

- toimii Kauhavan kaupungin ja Lappajärven kunnan alueella
- on kunnallinen, alueellinen ja valtionosuutta nauttiva taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta ja siihen liittyvien taidemuotojen opetusta.
- tarjoaa ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta, joka antaa hyvän pohjan musiikin elinikäiseen harrastamiseen ja itseilmaisuun, sekä antaa valmiuksia musiikin ammattiopintoihin. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.
- toimii hyvässä yhteistyössä paikallisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti

2. TOIMINTAKULTTUURI

Härmänmaan musiikkiopiston toimintakulttuurissa meille on tärkeää:

- aito kohtaaminen sekä välittävä ja kunnioittava vuorovaikutus
- yhdessä tekeminen, osallistuminen ja osallisuuden kokeminen
- laadukkaan ja kannustavan opetuksen avulla luoda oppimista edistävä ilmapiiri
- onnistumisen elämykset ja haasteiden kohtaaminen turvallisessa ja huolta pitävässä toimintaympäristössä
- avoin ja rakentava vuorovaikutus oppilaitoksen sisäisessä sekä huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.
- tukea lasten ja nuorten luovuuden ja ilmaisun kehittymistä
- kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin, saavutettavuuden sekä kulttuurien ja kielten moninaisuuden arvostaminen ja edistäminen.
- kehitysmuutosmyönteisyys ja uudistumisinto. Uutta luodaan perinteitä kunnioittaen.

Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista.

3. ARVOT

Musiikin ilo ja luovuus

Oppimisen, soittamisen ja luovuuden kautta iloitaan ja nautitaan musiikista. Opiskeliijoitamme tuetaan yhteisöllisellä tekemisellä, rohkaistaan saavuttamaan omat tavoitteensa ja löytämään oma musiikillinen polkunsu. Opetuksessamme huomioidaan opiskelijan kokonaisvaltainen tilanne, potentiaali/ mahdollisuudet, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Toimintamme edistää musiikista nauttimista.

Yksilöllisesti yhdessä ja yhdessä tekemisen riemu!

Yhdessä tekemällä ja yhteistyöllä luodaan hyvät edellytykset musiikin elinikäiselle harrastamiselle ja taiteesta nauttimiselle.

HMO:n sloganeita ovat mm.

HIENOJA MUSIIKILLISIA ONNISTUMISIA!

HAUSKAA MUSISOIVAA OLOA!

HUIPPUA, MINÄ OSAAN!

HYVÄ MEININKI OPPIA!

4. OPPIMISKÄSITYS JA OPPIMISPROSESSI

- Oppimiskäsitys pohjautuu ajatukseen opiskelijasta aktiivisena toimijana.
- Opiskelijan oman motivaation löytäminen ja oman toiminnan arvioiminen on olennaista tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Hyvä vuorovaikutus ympäristön kanssa, uuden oppiminen, luova toiminta ja myönteiset tunnekokemukset lisäävät oppimisen iloa, edistävät oppimista ja tavoitteiden saavuttamista ja innostavat kehittämään omaa osaamista tietojen ja taitojen rakentamisessa.
- Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, jossa opettajilta saatu ohjaus ja palaute, sekä muusta toimintaympäristöstä saatu palaute, auttavat edistymään opinnoissa ja omassa kehittämisessä.
- Oppimisprosessissa opiskelijaa ohjataan asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

- Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava, monipuolinen ohjaus ja palaute vahvistavat opiskelijan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa ja edistävät oppimista ja taiteesta nauttimista.
- Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa toimia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen.
- Pitkäjänteinen harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat tärkeitä taitojen kehittymisen kannalta. Samalla opiskelija oppii hyödyntämään taitojaan myös muilla elämän alueilla.

5. TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN YHTEISET TAVOITTEET

- luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle.
- kehittää osaamista monipuolisesti ja päämäärätietoisesti taiteesta nauttimiseen.
- hyödyntää taidetta yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.
- kehittää opiskelijalle merkityksellisiä musiikin ilmaisukeinoja ja ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.
- kannustaa tarkastelemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Musiikki historiallisena, yhteiskunnallisena ja ajankohtaisena ilmiönä tulee tutuksi opiskelijoille.
- huomioida opiskelijan vahvuudet, potentiaali ja kiinnostuksen kohteet, jolloin vahvistuu oppimisen ilo, opiskelumotivaatio ja luova ajattelu.
- tukea opiskelijan myönteisen minäkuvan, terveen itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Opintojen ja opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Monipuolinen musiikillinen toiminta kehittää opiskelijan musiikillista ja luovaa ajattelua.

6. OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Oppimisympäristö

- on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen sekä viihtyisä, jossa on avoin, myönteinen ja rohkaiseva ilmapiiri.
- tukee opiskelijoiden kasvua, rohkaisee ja innostaa kehittämään omaa osaamista ja oppimista.

- opettaa pitkäjänteisyyttä, aktiivista ja tavoitteellista työskentelyä ja oman osaamisen kehittämistä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.
- mahdollistaa opiskelijan vuorovaikutustaitojen, aloitekyvyn ja omien tavoitteiden asettamisen kehittymisen.
- huomioi opiskelijoiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet.
- tilat ja työvälineet ovat asianmukaiset ja tieto- ja viestintäteknologian käyttömahdollisuus tarpeen mukaan opiskelussa lisää monipuolisuutta.

Työtavat

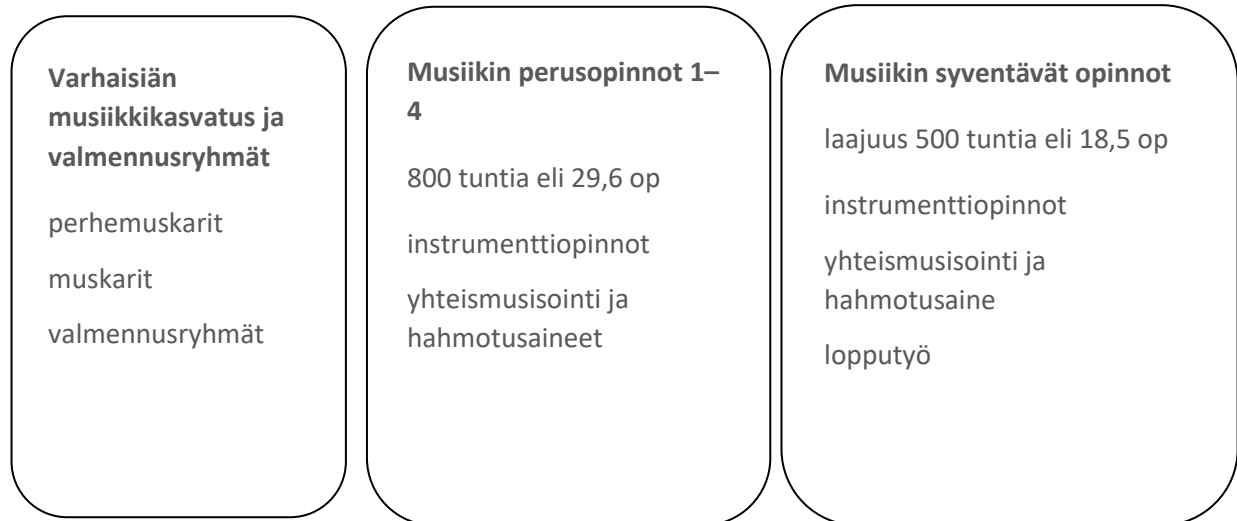
- monipuolisesti yksilöopetusta, pienryhmäopetusta, sekä isompia kokoonpanoja.
- yhteismusisointi kuuluu jokaisen opintoihin ja siihen tarjotaan monenlaisia mahdollisuuksia.
- opetustarjonnan laajuus ja laatu mahdollistavat yksilölliset oppimispolut.
- opiskelijan oman harjoittelun ja työskentelyn osuus vaikuttaa edistymiseen merkittävästi.
- opiskelijalle sopivimmat työtavat lisäävät motivaatiota ja itseohjautuvuutta opinnoissa.

Yhteistyö

- hyvä ja avoin vuorovaikutus opiskelijan, opettajan ja huoltajan välillä sekä opiskelijoiden kesken tukee oppimista.
- kannustava tuki ja positiivinen palaute on erittäin tärkeää jokaiselle musiikkia opiskelevalle lapselle ja nuorelle.
- kunnallinen yhteistyö eri toimijoiden kesken sekä yhteistyö oman organisaation ulkopuolisten toimijoiden kanssa avaa uusia mahdollisuuksia ja lisää onnistumisen, verkostoitumisen ja osaamisen kokemuksia opiskelijoille.

7. TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN RAKENNE JA LASKENNALLINEN LAAJUUS

Varhaisiän musiikkikasvatukseen ja valmennusryhmiin osallistutaan ennen perusopintojen aloittamista. Varhaisiän musiikkikasvatuksen opinnot eivät sisälly laskennalliseen laajuuteen.

Laajan oppimäärän perusopintojen tarkoituksena on innostaa musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Laajan oppimäärän syventävien opintojen tarkoituksena on opintomahdollisuuksien laajentaminen tai painottaminen. Taiteenalan laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö.

Opetuksessa pyritään joustavuuteen. Perusopintoihin ja syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Opintokokonaisuus on suoritettu, kun sille asetetut sisällöt katsotaan suoritetuiksi ja tavoitteet saavutetuiksi.

Härjänmaan musiikkiopistossa opiskellaan taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaan ja opinnot on tarkoitettu ensisijaisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille. Perusopintoihin voi hakeutua noin 6- vuotiaasta alkaen, vaikka ei olisi osallistunut varhaisiän musiikkikasvatukseen. Laskennallisesti opetuksen laajuus on 1300 tuntia eli 48,1 op, josta perusopintojen osuus on 800 tuntia eli 29,6 op ja syventävien opintojen 500 tuntia eli 18,5 op. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia ja lukuvuodessa on 35 opetusviikkoa, syyslukukaudella 17 opetusviikkoa ja kevätlukukaudella 18 opetusviikkoa. Lukuvuoden opetusviikot muodostuvat 35 opetusviikosta, niin että 2 (kaksi) viikkoa lukuvuoden aikana voidaan toteuttaa projektiviikkotyylisesti ja niiden ajankohdat määritellään kunkin lukuvuoden työsuunnitelmaan. Ko. projektiviikoilla ei ole lukujärjestyksen mukaista opetusta, vaan opetus toteutetaan eri tavoin kuin muiden (= 33/ 35) viikkojen aikana. Solistisen pääaineen tunneilla opiskelija saa henkilökohtaista opetusta omassa instrumentissaan 30–75 minuuttia viikossa kehitys- ja taitotasonsa mukaisesti.

Instrumenttiopinnot eli taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopinnot aloitetaan yhdellä pääinstrumentilla. Pääinstrumentin perustekniikkaan ja ohjelmistoon perehtyminen ja ilmaisumahdollisuuksien tunteminen on olennaista. Solistisen pääaineen tunneilla opiskelija saa henkilökohtaista opetusta omassa instrumentissaan 30–75 minuuttia viikossa kehitys- ja taitotasonsa mukaisesti.

Säännöllinen esiintyminen on luonnollinen osa opintoja. Esiintymiseen kannustetaan ja tavoitteena on, että jokainen opiskelija esittää lukuvuoden aikana 2 eri kappaletta eri tilaisuuksissa.

Uudessa opetussuunnitelmassa on mahdollista suunnitella syventävien opintojen lopputyö useampaa kuin yhtä soitinta soittaen. Pääaineen opintojen ohella voi aloittaa sivuaineen / sivuinstrumentin opinnot jo perusopintojen aikana. **Sivuaineopinto-oikeutta** voi hakea, kun pääaineen opinnoista on suoritettu opintokokonaisuus 2 ja opiskelijalla on valmiuksia sitoutua toisen instrumentin opintoihin.

Kotiharjoittelu on olennainen ja merkittävä osa opintoja. Opinnoissa eteneminen edellyttää säännöllistä kotiharjoittelua ja opettajat opastavat oikeanlaiseen harjoitteluun heti ensimmäisestä instrumenttitunnista alkaen.

Musiikin hahmotusaineet ovat olennainen osa opintoja kehittäen musiikillisia valmiuksia ja tukien pääaineen opintoja. Musiikin hahmotusaineiden sisältöä pyritään integroimaan myös käytäntöön. Yhteismusisointitaitojen, musiikin hahmottamistaitojen ja historiatietoisuuden sisältöalueiden kehittäminen ja yhdistäminen vahvistaa musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista.

Yhteismusisointi on kaikilla olennainen osa opintoja ja viikoittaiseen yhteismusisointiin tarjotaan monenlaisia mahdollisuuksia eri kokoonpanoissa. Vaihtoehtoina on pienryhmiä, isompia kokoonpanoja, puhallin ja jousiorkestereita, kuoroa, kamarimusiikkia, nelikätistä pianonsoittoa ja periodiluonteisia ryhmiä. Eri yhteismusisointiryhmien välillä voi olla myös yhteisprojekteja ja toimipisteittäin toteutettavaa opiskelijoiden yhteismusisointia. Musiikin hahmotusaineita on sekä integroitu yhteismusisointiin, että omina oppiaineryhminä. Yhdessä soittaminen ja laulaminen lisäävät musisoinnin iloa, ryhmäyttävät opiskelijoita ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Perusopintojen aikana on mahdollista suorittaa lisäksi myös seuraavia **valinnaisia opintoja** musiikkiopiston mahdollistamien resurssien mukaisesti:

- sivuaine
- kuoro / lauluyhtye
- pienyhtye
- kamu eli kansanmusiikkiyhtye
- ukuleleorkesteri
- yhteisorkesteri / periodiorkesteri
- bändisoitto muille kuin rytmimusiikkiosaston opiskelijoille
- musiikkiteknologia
- musiikin historia
- sävellys ja sovitus
- improvisaatio

- rytmimusiikin historia / teoria
- perkussiopaja
- rytmiiikka
- vapaa säestys lisäopinnot
- osallistuminen kilpailuun tai tapahtumaan
- opiston esiintymisten ulkopuoliset keikat
- musiikkileirit
- jokeri eli jokin muu

RYTMIMUSIIKKI JA BÄNDIKOULU

Opetuksen tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä ovat rytmimusiikin eri tyyllilajeihin tutustuminen sekä teknisten valmiuksien ja nuotinlukutaidon kehittäminen. Instrumenttiopinnoissa perustekniikka, ohjelmisto, tyylinmukainen fraseeraus ja rytminkäsittely ovat keskeisiä sisältöjä. Opiskelijalle pyritään luomaan niin solistisia valmiuksia kuin yhtyesoittotaitojakin.

Valittavat instrumentit yksilöopetukseen ovat sähkökitara, sähköbasso, rummut, kosketinsoittimet, saksofoni ja laulu. Bändisoittoon on mahdollista ottaa mukaan muitakin soittimia vuosittaisten resurssien mukaan. Opetus tähtää ensisijaisesti yhtyesoittoon. Solistisen aineen oppitunneilla bändisoitto on erittäin vahvasti läsnä erilaisten tietokonepohjaisten taustojen muodossa. Oppitunneilla ohjelmiston harjoittelun apuna voivat olla esimerkiksi sekvensseriohjelmilla tehdyt rumpukompit ja soitintaustat. Säännöllinen esiintyminen on osa opintoja. Opetus pyritään toteuttamaan vuorovaikutuksessa instrumentti- ja yhteismusisointitaitojen opetuksen kanssa.

Perusopintojen päätteeksi annetaan todistus perusopintojen suorittamisesta. Opiskelijalle annetaan pyydettyä opintorekisteriote suorittamistaan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai opiskelija tarvitsee niitä muusta syystä.

Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille. Myös aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

8. VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tärkeimpänä tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen antamalla lapselle musiikillisiä elämyksiä, valmiuksia ja taitoja, jotka muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Varhain aloitetut musiikkiopinnot tukevat lapsen kokonaisvaltaista ja tasapainoista kehittymistä.

Opetus etenee lapsen omista lähtökohdista leikinomaisesti ja tavoitteellisesti. Varhaisiän musiikkikasvatuksen opetuksessa harjaannutetaan ja edistetään leikin keinoin lapsen rytmi-, melodia-, harmonia- ja muototajuaan, dynamiikkaa ja sointiväriä sekä musiikkimuistia. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja

oppimisvalmiuksia. Lasta ohjataan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin tukemalla hänen luovaa esteettistä ilmaisuaan ja sosiaalis-emotionaalista, kognitiivista ja motorista kehitystään.

Musiikin kokonaisvaltainen kokeminen, elämyksellisyys ja leikinomaisuus ovat varhaisiän musiikkikasvatuksen keskeisimpiä periaatteita. Työtapoja ovat leikkiminen, laulaminen, loruilminen, musiikkiliikunta, improvisointi, soittaminen, säveltapailun ja nuottikirjoituksen alkeisiin perehtyminen ja musiikin kuuntelu, johon yhdistetään muita taiteenaloja.

Varhaisiän musiikkikasvatuksessa opetus tukee lisäksi lasten valmiutta esiintyä erilaisissa juhlissa ja tapahtumissa. Esiintymiskokemukset liitetään positiivisella ja kannustavalla tavalla opintoihin, esiintymisen ollessa kuitenkin aina vapaaehtoista.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen opinnot luovat pohjaa instrumenttiopinnoissa tapahtuvalle opetukselle.

Härmänmaan musiikkiopistossa on seuraavia musiikin varhaiskasvatuksen ryhmiä:

- **perheryhmät 0–2-vuotiaille ja aikuiselle** (yksi lapsi / aikuinen)
- **muskariryhmät 3–5-vuotiaille**
- **valmennusryhmä 1:** 6–7-vuotiaille (voi olla kantele-, ukulele-, nokkahuilu-, musiikkiteatteriryhmä)
- **valmennusryhmä 2:** 8–9-vuotiaille (voi olla klarinetti-, vaski-, huilu-, ukulele-, viuluryhmä)

Opetusryhmät muodostetaan pääsääntöisesti ikätason mukaan ja oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Opetustunnin pituus voi olla 45–90 minuuttia viikossa. Opetusta on lukuvuoden aikana 35 viikkoa, joista kaksi toteutetaan ns. projektiviikkona.

9. TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPINTOKOKONAISUUDET

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opinnot ja niiden laskennalliset laajuudet muodostuvat seuraavista perusopintojen neljästä opintokokonaisuudesta sekä syventävistä opinnoista:

TAITEEN PERUSOPETUS MUSIIKIN LAAJA OPPIMÄÄRÄ

1300h = 48.1 op

PERUSOPINNOT

laajuus 800 tuntia = 29,1 op

jakaantuu neljään opintokokonaisuuteen

SOIVA 1-4

SYVENTÄVÄT OPINNOT

laajuus 500 tuntia = 18,5 op
yhteiset ja valinnaiset
SOIVA 5

SOIVA 1

perusopinnot:

instrumentti,
yhteismusisointi,
joihin musa 1
integroituna

laajuus 150
tuntia

= 5,55 op

SOIVA 2

perusopinnot:

instrumentti,
yhteismusisointi
musa 2

laajuus 150
tuntia

= 5,55 op

SOIVA 3

perusopinnot:

instrumentti,
yhteismusisointi
musa 3

laajuus 250
tuntia

= 9,25 op

SOIVA 4

perusopinnot:

instrumentti,
yhteismusisointi
musa 4

laajuus 250
tuntia

= 9,25 op

SOIVA 5

Syventävät:

instrumentti,
yhteismusisointi
musa 5
lopputyö

laajuus yht. 500
tuntia

laajuus 500
tuntia

= 18,1 op

10. TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman neljä tavoitealuetta ovat:

- esittäminen ja ilmaiseminen,
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu,
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen,
- säveltäminen ja improvisointi.

10.1. Esittäminen ja ilmaiseminen

Tavoitteet perusopinnoissa:

- kannustaa opiskelijaa löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjata opiskelijaa elävään musiikilliseen ilmaisuun
- kannustaa opiskelijaa harjoittelemaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa
- rohkaista opiskelijaa tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteidenväliseen vuorovaikutukseen.

Tavoitteet syventävissä opinnoissa:

- ohjata opiskelijaa syventämään musiikillista ilmaisuaan
- kannustaa opiskelijaa kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti
- rohkaista opiskelijaa käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä
- ohjata opiskelijaa soveltamaan omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja

10.2. Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Tavoitteet perusopinnoissa:

- ohjata opiskelijaa oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjata opiskelijaa säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata opiskelijaa musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa opiskelijaa soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota opiskelijaa tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjata opiskelijaa käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoittelumenetelmiä

- ohjata opiskelijaa havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan.

Tavoitteet syventävissä opinnoissa:

- auttaa opiskelijaa asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- opastaa opiskelijaa arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan
- ohjata opiskelijaa harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
- ohjata opiskelijaa huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan

10.3. Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Tavoitteet perusopinnoissa on ohjata opiskelijaa

- kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan
- musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- ja tukea häntä kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttamaan musiikin historian tuntemusta.

Tavoitteet syventävissä opinnoissa on ohjata opiskelijaa

- kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista
- hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä.

10.4. Säveltäminen ja improvisointi

Tavoitteet perusopinnoissa:

- ohjata opiskelijaa tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kannustaa opiskelijaa harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja.

Tavoitteet syventävissä opinnoissa:

- kannustaa opiskelijaa toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- rohkaista opiskelijaa hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä.

11. PÄÄAINEVAIHTOEHDOT PERUSOPINNOISSA JA SYVENTÄVISSÄ

Härmänmaan musiikkiopistossa on mahdollista saada opetusta muun muassa seuraavissa soittimissa ja pääainevalintoja voidaan ohjailta opiskelijavalintojen yhteydessä riittävän monipuolisen soitinjakauman toteuttamiseksi ja opettaja- / soitinkohtaisten mahdollisuuksien mukaan. Kaikkia soittimia ei voida opettaa jokaisessa opetuspisteessä, tällöin opetus keskitetään toiminnan kannalta järkevimpään opetuspisteeseen.

Jousisoittimet	viulu, alttoviulu, sello, kontrabasso
Puhaltimet	nokkahuilu, poikkihuilu, oboe, klarinetti, fagotti, saksofoni, trumpetti, pasuuna, käyrätorvi, baritonitorvi, alttorvi ja tuuba
Kielisoittimet	kitara, kantele
Kosketinsoittimet	piano, harmonikka, urut
Lyömäsoittimet	rummut, kromaattiset lyömäsoittimet, patarummut, käsiperkussiot ja muut lyömäsoittimet
Rytmi-musiikkisoittimet	sähkökitara, sähköbasso, sähköiset kosketinsoittimet ja rummut
Laulu	

12. TAITEEN PERUSOPETUKSEN MUSIIKIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUKSEN SISÄLLÖT JA LASKENNALLISET LAAJUUDET

12.1. Perusopinnot Soiva 1, laajuus 150 tuntia eli 5,55 op

INSTRUMENTTIOPINNOT

Tavoitteena on

- innostaa opiskelijaa musiikin harrastamiseen,
- tutustua instrumentin äänentuoton perusteisiin ja ergonomiseen soitto/lauluasentoon.
- tutustua instrumentilleen ominaiseen nuottikuvaan, opetella säännöllistä kotiharjoittelua ja kokeilla esiintymistä.
- kokeilla improvisointia/säveltämistä omalla instrumentillaan.
- tunnistaa instrumentilleen ominaiset nuottiavaimet ja nuottikuvasta yksinkertaisia rytmejä ja säveliä ja tuottaa niitä instrumentillaan.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu:

Opiskelija

- osaa opetella uusia kappaleita autettuna
- on opetellut kotiharjoittelun säännöllisyyttä.
- on opetellut soittamaan/laulamaan erilaisia sävellyksiä.

Esiintyminen ja ilmaiseminen:

- opiskelija on esiintynyt itselleen sopivalla tavalla.

Säveltäminen ja improvisointi:

Opiskelija on kokeillut

- erilaisia äänen tuottamisen tapoja instrumentillaan
- säveltämistä oppimillaan sävelillä ja rytmeillä.

Kuuntelu ja hahmottaminen:

Opiskelija

- on kokeillut kuulonvaraista musisointia ja osaa kuvailla tavoitteitaan.
- kuuntelee myös muiden musisointia ja tutustuu konserteissa käymiseen.

Portfoliotyöskentely:

Portfoliotyöskentely toteutetaan perusopintojen aikana aluksi opettajan ja huoltajien kanssa yhteistyössä keräämällä opiskelijan ja opettajan yhdessä valitsemia esityksiä, oppimiskokemuksia, suorituksia, konserttiohjelmia ym. oppilashallintojärjestelmään.

Opintokokonaisuuden edellyttämät instrumenttiopinnot on suoritettu, kun tekninen osaaminen on osoitettu opettajalle tunnilla ja soiva näyte 1 ohjelma on esitetty tilaisuudessa. Opiskelija esiintyy vähintään kaksi kertaa kunkin lukuvuoden aikana.

HAHMOTUSAINE MUSA 1

Opintokokonaisuuden tavoitteena on

- saavuttaa positiivinen suhtautuminen hahmotusaineiden oppimiseen
- saavuttaa käsitys hahmotusaineiden ja soitonopiskelun yhteydestä
- opetella oman työnteon merkitys musiikin hahmotustaitojen oppimiselle.
- harjoitella laulamista ja äänenkäyttöä, rytminkäsittelyä ja rytmiiikkaa.
- käyttää yhteismusisointia oppimisen välineenä,
- ryhmäytyminen ja kavereiden löytäminen ryhmätyöskentelystä.
- laatia pieniä omaan muusikkouteen liittyviä tehtäviä.

Opintokokonaisuuden edellyttämät hahmotusaineiden opinnot on suoritettu, kun soitonopiskelun ja yhteismusisoinnin yhteydessä tehdyt tehtävät on suoritettu.

YHTEISMUSISOINTI

SOIVA 1 aikana yhteismusisointiin kuuluu osallistuminen oman instrumenttinsa ja osaamistasonsa mukaiseen yhteissoittoryhmään sen harjoituksiin ja esiintymistilanteisiin. Tavoitteena on, että opiskelija oppii hahmottamaan osuutensa ryhmässä ja kuuntelemaan muiden soittoa sekä oppii instrumentilleen ominaisia orkesterisoittamisen tapoja ja taitoja. Yhteismusisointimahdollisuuksista on opetuspisteittäin eri vaihtoehtoja, joista oma opettaja voi ohjata sopivimpaan. Jokainen opiskelija osallistuu vähintään yhteen yhteismusisointivaihtoehtoon / lukuvuosi opintokokonaisuuden SOIVA 1 aikana

RYTMIMUSIIKKI- osastolla opiskeleville ko. opintokokonaisuuteen yhteismusisointina kuuluu bändisoitto:

- opiskelija osallistuu bändin harjoituksiin ja esiintymisiin
- opiskelija oppii musisoimaan osana bändiä ja huolehtimaan omasta osuudestaan sekä kuuntelemaan muita
- opiskelija oppii soittamaan/laulamaan eri musiikkityylejä

Opintokokonaisuuden edellyttämä yhteismusisointi on suoritettu, kun opiskelija on osallistunut vähintään yhden yhteismusisointiryhmän harjoituksiin ja esiintymisiin / lukuvuosi opintokokonaisuuden SOIVA 1 aikana.

12.2.Perusopinnot Soiva 2, laajuus 150 tuntia eli 5,55 op

INSTRUMENTTIOPINNOT

Perustiedot:

Opiskelija

- tunnistaa instrumentilleen ominaisia säveliä nuottikuvasta mahdollisuuksien mukaan kahden oktaavin alueelta
- tunnistaa erilaisia nuottien aika-arvoja ja rytmejä ja pystyy soittamaan/laulamaan niitä omalla instrumentillaan
- tunnistaa soittimelle ominaiset sävellajit omasta ohjelmistostaan ja osaa autettaessa selvittämään niiden merkityksen oman soittimen osalta.

Perustaidot:

Opiskelija osaa instrumentilleen tyypillisiä skaaloja ja ääniharjoituksia. Tavoitteena on, että instrumentin hallinta kehittyy sellaiselle tasolle, että opiskelija pystyy soittamaan eri tyyllisiä, eri aikakausia edustavia sävellyksiä eri sävellajeissa ja on esiintynyt 2 kertaa kunkin lukuvuoden aikana. Opiskelija oppii tarkistamaan soitto- / lauluasentoaan ja osaa tarvittaessa korjata sitä.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu:

Opiskelija

- osaa opetella itsenäisesti nuottikuvaltaan hänelle sopivia sävellyksiä.
- harjoittelee dynaamisen skaalan alkeita.
- pystyy etsimään instrumentillaan melodioita kuulonvaraisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää säännöllisen harjoittelun merkityksen ja harjoittelee kotona opettajan kanssa sovitulla tavalla. Opiskelija osaa arvioida omaa musisointiaan.

Esiintyminen ja ilmaiseminen:

Opiskelija

- esiintyy erilaisissa tilanteissa itselleen sopivalla tavalla.
- opettelee fraseeraamaan ja ilmaisemaan ikätasolleen sopivalla tavalla.

Tavoitteena on, että opiskelija oppii pohtimaan sävellysten tunnelmia.

Säveltäminen ja improvisointi:

Opiskelija on harjoitellut

- erilaisia äänen tuottamisen tapoja instrumentillaan
- säveltämistä oppimillaan sävelillä ja rytmeillä.

Kuuntelu ja hahmottaminen:

Opiskelija

- on harjoitellut kuulonvaraista musisointia
- osaa kuvailla tavoitteitaan sekä sisällön että tunnelman tasolla
- kuuntelee myös muiden musisointia ja osallistuu konserteissa käymiseen säännöllisesti.

Ohjelmisto:

- opiskelija osaa soittaa/laulaa erilaisia ja eri sävellajeissa olevia instrumentilleen ominaisia sävellyksiä eri aikakausilta.
- Osa sävellyksistä on tekniikan eri osa-alueita kehittäviä etydeitä tai etydinomaisia kappaleita.

Portfoliotyöskentely:

Opiskelija oppii arvioimaan omia vahvuuksiaan muusikkona. Portfoliotyöskentely toteutetaan perusopintojen aikana aluksi opettajan ja huoltajien kanssa yhteistyössä keräämällä opiskelijan ja opettajan yhdessä valitsemia esityksiä, oppimiskokemuksia, suorituksia, konserttiohjelmia ym. oppilashallintojärjestelmään.

Opintokokonaisuuden edellyttämät instrumenttiopinnot on suoritettu, kun **tekninen osaaminen on osoitettu opettajalle tunnilla ja SOIVA 2 ohjelma on esitetty tilaisuudessa tai tilaisuuksissa**. Opiskelija esiintyy vähintään kaksi kertaa kunkin lukuvuoden aikana ja saa jostain esiintymisestään palautetta myös muulta kuin omalta opettajalta.

HAHMOTUSAINE MUSA 2

Opintokokonaisuuden tavoitteena on

- opiskelijan kuuntelutaitojen herättely ja säveltapailun perusteisiin tutustuminen.
- saavuttaa positiivinen suhtautuminen oppimiseen sekä opetella oman työnteon merkitys musiikin hahmotustaitojen oppimiselle.
- harjoitella laulamista ja äänenkäyttöä, rytminkäsittelyä ja rytmiikkaa.
- käyttää yhteismusisointia oppimisen välineenä,
- ryhmäytyminen ja kavereiden löytäminen ryhmästä.
- laatia pieniä omaan muusikkouteen liittyviä tehtäviä.
- konserttikasvatus ja keskittyneen kuuntelun harjoittelu.
- osata keskustella kuullusta musiikista, muodostaa ja perustella oman mielipiteensä
- tunnistaa musiikin tyylikausia barokki ja klassismi, suomalainen musiikki
- tunnistaa sinfoniaorkesterin soittimia.

Opintokokonaisuuden edellyttämät hahmotusaineiden opinnot on suoritettu, kun osaaminen on osoitettu tekemällä opettajan määrittämiä tehtäviä, esimerkiksi sävellyksiä, nuotti-ym. harjoituksia sekä osallistuttu konsertteihin tai tutustuttu muihin taiteenlajeihin.

YHTEISMUSISOINTI

Yhteismusisointimahdollisuuksista on opetuspisteittäin eri vaihtoehtoja ja oman instrumenttiopettajan kanssa yhteistyössä valitaan sopivin yhteismusisointimuoto. Jokainen opiskelija osallistuu vähintään yhteen yhteismusisointivaihtoehtoon / lukukausi opintokokonaisuuden SOIVA 2 aikana.

Opintokokonaisuus SOIVA 2 yhteismusisointiin kuuluu:

- osallistuminen oman instrumenttinsa ja osaamistasonsa mukaiseen yhteissoittoryhmään sen harjoituksiin ja esiintymistilanteisiin.

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hahmottamaan osuutensa ryhmässä ja kuuntelemaan muiden soittoa sekä oppii instrumentilleen ominaisia orkesterisoittamisen tapoja ja taitoja.

RYTMIMUSIIKKI- osastolla opiskeleville ko. opintokokonaisuuteen yhteismusisointina kuuluu bändisoitto:

Opiskelija

- osallistuu bändin harjoituksiin ja esiintymisiin
- oppii musisoimaan osana bändiä ja sekä huolehtimaan omasta osuudestaan että kuuntelemaan muita
- oppii soittamaan/laulamaan eri musiikkityylejä

Opintokokonaisuuden edellyttämä yhteismusisointi on suoritettu kun opiskelija on osallistunut vähintään yhden yhteismusisointiryhmän harjoituksiin ja esiintymisiin / lukuvuosi opintokokonaisuuden SOIVA 2 aikana.

12.3.Perusopinnot Soiva 3, laajuus 250 tuntia eli 9,25 op

INSTRUMENTTIOPINNOT

Tavoitteena on kehittää instrumentin hallintaa ja laajentaa sekä teknistä että ilmaisullista osaamista. Opiskelija pystyy itsenäisempään työskentelyyn ja omien tavoitteiden asettamiseen. Opiskelijan itsearviointi- ja vertaisarviointitaidot kehittyvät. Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan.

Perustiedot:

Opiskelija:

- tunnistaa sävellajeja ja sointuja ohjelmistonsa kuuluvista sävellyksistä.
- tuntee ja tunnistaa yhä monipuolisemmin erilaisia rytmejä ja säveliä sekä musiikin lainalaisuuksia soittamastaan ohjelmistosta.
- osaa yhdistää ohjelmistonsa teoksia siihen aikaan ja paikkaan, joissa ne on sävelletty eli opiskelijan monilukutaito kehittyy

Perustaidot:

Opiskelija

- osaa uusia instrumentilleen ominaisia skaaloja ja ääniharjoituksia.
- harjoittelee dynaamisen skaalan laajentamista.
- opettelee instrumentilleen ominaisia musiikin työtapoja kuten säestämistä, vapaata säestystä, transponointia ja improvisointia.
- osaa musisoida myös yhdessä muiden kanssa.
- osaa huolehtia ergonomiasta sekä soitto/lauluasennosta huolehtimalla että venyttelemällä/jumppaamalla.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu:

Opiskelija

- osaa opetella itsenäisesti uutta ohjelmistoa tarvittaessa tuettuna.
- on ymmärtänyt kotiharjoittelun merkityksen ja pyrkii säännölliseen harjoitteluun
- oppii asettamaan tavoitteita ja tekemään suunnitelmia niihin pääsemiseksi
- harjoittelee prima vista -taitoja ohjattuna.

Esiintyminen ja ilmaiseminen:

Opiskelija

- opettelee ilmaisemaan musiikilla yhä laajempaa tunneskaalaa.
- pystyy etsimään sävellyksistä tunnetiloja ja käyttämään oppimiaan taitoja niiden ilmaisemiseen.
- esiintyy monenlaisissa tilanteissa omien vahvuksiensa pohjalta mutta myös omaa mukavuusaluettaan laajentaen.
- esiintyy mahdollisuuksien mukaan myös yhdessä muiden kanssa.

Säveltäminen ja improvisointi:

Opiskelija

- on harjoitellut erilaisia äänen tuottamisen tapoja instrumentillaan
- harjoitellut säveltämistä oppimillaan sävelillä ja rytmeillä
- on improvisoinut opettajan kanssa.

Kuuntelu ja hahmottaminen:

Opiskelija

- on harjoitellut kuulonvaraista musisointia
- osaa kuvailla tavoitteitaan sekä sisällön että tunnelman tasolla
- kuuntelee myös muiden musisointia
- osallistuu konserteissa käymiseen säännöllisesti.

Ohjelmisto:

- Opiskelija on tutustunut instrumentilleen ominaiseen eri aikakausien ohjelmistoon.
- osan sävellyksistä tulee olla aikaisempaa PT 2-tasoa tai sitä vastaavia.
- osa sävellyksistä on tekniikan eri osa-alueita kehittäviä etydeitä tai etydinomaisia kappaleita.

Portfoliotyöskentely:

Opiskelija oppii arvioimaan omia vahvuuksiaan muusikkona. Portfoliotyöskentely toteutetaan perusopintojen aikana aluksi opettajan ja huoltajien kanssa yhteistyössä keräämällä opiskelijan ja opettajan yhdessä valitsemia esityksiä, oppimiskokemuksia, suorituksia, konserttiohjelmia ym. oppilashallintojärjestelmään.

Opintokokonaisuuden edellyttämät instrumenttiopinnot ovat suoritettu, kun **tekninen osaaminen on osoitettu opettajalle tunnilla ja soiva 3 ohjelma on esitetty tilaisuudessa tai tilaisuuksissa**. Opiskelija esiintyy vähintään kaksi kertaa kunkin lukuvuoden aikana ja saa jostain esiintymisestään palautetta myös muulta kuin omalta opettajalta.

HAHMOTUSAINE MUSA 3

Opintokokonaisuuden suoritettuaan opiskelija

- on oppinut säveltämisen ja sovittamisen alkeita (melodian keksiminen, stemman ja säestyksen tekeminen),
- on tutustunut omien soittokappaleiden analysointiin ja säveltapailuun.
- ymmärtää, miten hahmotustaidot tukevat oman instrumentin/instrumenttien osaamista ja kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan.
- osaa keskustella kuullusta musiikista, muodostaa ja perustella oman mielipiteensä sekä tunnistaa musiikin tyylikausia: romantiikka- 1900 - luku

Opintokokonaisuuden edellyttämät hahmotusaineen opinnot on suoritettu, kun opiskelija on osoittanut osaamisensa tekemällä opettajan määrittämiä tehtäviä, esimerkiksi sävellyksiä, nuotti-ym. harjoituksia sekä on osallistunut konsertteihin tai tutustunut muihin taiteenlajeihin.

YHTEISMUSISOINTI

Yhteismusisointia opiskellaan instrumenteille luontaisilla tavoin erilaisina opintokokonaisuuksina. Näitä ovat muun muassa orkesterisoitto, pienryhmäsoitto, nelikätissoitto, lied-parityöskentely ja vapaan säestyksen opinnot.

Ryhmätyöskentelyä voivat olla myös ryhmässä säveltäminen jne.

Opiskelija valitsee yhdessä opettajansa kanssa erilaisia opiskelijan iän, asuinpaikan, kiinnostuksen kohteet ja osaamisen huomioivia opintokokonaisuuksia vähintään yhden yhteismusisointimuodon lukuvuotta kohden.

Opintokokonaisuus SOIVA 3 yhteismusisointiin kuuluu:

- osallistuminen oman instrumenttinsa ja osaamistasonsa mukaiseen orkesteritoimintaan ja siihen liittyviin esiintymistilanteisiin.

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hahmottamaan osuutensa ryhmässä ja kuuntelemaan muiden soittoa sekä oppii instrumentilleen ominaisia orkesterisoittamisen tapoja ja taitoja.

RYTMIMUSIIKKI- osastolla opiskeleville ko. opintokokonaisuuteen yhteismusisointina kuuluu bändisoitto:

Opiskelija

- osallistuu bändin harjoituksiin ja esiintymisiin
- oppii musisoimaan osana bändiä ja sekä huolehtimaan omasta osuudestaan että kuuntelemaan muita
- oppii soittamaan/laulamaan eri musiikkityylejä aikaisempien lisäksi

Opintokokonaisuuden edellyttämä yhteismusisointi on suoritettu, kun opiskelija on osallistunut vähintään yhden yhteismusisointiryhmän harjoituksiin ja esiintymisiin / lukuvuosi opintokokonaisuuden SOIVA 3 aikana.

12.4.Perusopinnot Soiva 4, laajuus 250 tuntia eli 9,25 op

INSTRUMENTTIOPINNOT

Tavoitteena on kehittää instrumentin hallintaa ilmaisullista osaamista niin, että opiskelija pystyy siirtymään syventäviin opintoihin. Opiskelija pystyy itsenäiseen työskentelyyn ja tavoitteiden asettamiseen. Opiskelijan itsearviointi- ja vertaisarviointitaidot kehittyvät edelleen. Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan ja osaa toimia taitojaan kehittäen.

Perustiedot:

Opiskelija

- tunnistaa sävellajeja ja sointuja ohjelmistoonsa kuuluvista sävellyksistä kaikissa instrumentille ominaisissa sävellajeissa

- osaa analysoida harjoittelemaansa ohjelmistoa sekä muotorakenteen että sävellyksille tyypillisten harmonia-, rytmi- ja melodiakulkujen osalta.

Perustaidot:

Opiskelija

- osaa opetella itsenäisesti uutta ohjelmistoa.
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä oppijana että muusikkona
- osaa suunnitella harjoitteluaan ja pystyy ohjaamaan itse omaa edistymistään
- osaa arvioida osaamistaan ohjelmistoonsa kuuluvien sävellysten osalta ja viimeistelemään esittämäänsä ohjelmistoa
- osaa rakentaa kappaleen tulkinnan tyylinmukaisesti.
- pystyy antamaan palautetta muille rakentavassa hengessä.

Opiskelijan instrumentin hallinta on kehittynyt niin, että hän pystyy musisoimaan sekä yksin että erilaisissa ryhmissä.

Ohjelmisto:

- on tutustuttu instrumentille ominaiseen eri aikakausien ohjelmistoon
- sävellyksiä on kaikilta aikakausilta sekä nuoteista että ulkoa.
- osan sävellyksistä tulee olla SML:n ohjelmistoluettelon pt3-tasolta (laulajilla pt2-tasolta) tai sitä vastaavia.
- osa sävellyksistä on tekniikan eri osa- alueita kehittäviä etydeitä tai etydinomaisia kappaleita.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu:

Opiskelija kehittää teknistä osaamistaan harjoittelemalla instrumentilleen ominaisia ääniharjoituksia, asteikkoja ja etydeitä sekä prima vistaa.

Esiintyminen ja ilmaiseminen:

Musiikissa ja on sisäistetty ja osataan ilmaista instrumentilla musiikkikappaleiden eri tunnelmat, dynaamiset ja agogiset merkinnät sekä muut esitysmerkinnät.

Säveltäminen ja improvisointi:

Opiskelija

- on harjoitellut erilaisia äänen tuottamisen tapoja instrumentillaan,
- laatinut melodioita ja säestysääniä sekä mahdollisesti sovittanut sointusäestystä laatimaansa melodiaan
- on improvisoinut opettajan kanssa.

Kuuntelu ja hahmottaminen:

Opiskelija

- on harjoitellut kuulonvaraista musisoimista ja osaa kuvailla tavoitteitaan sekä sisällön että tunnelman tasolla

- kuuntelee myös muiden musisointia ja osallistuu konserteissa käymiseen säännöllisesti
- osaa hahmottaa omista soittokappaleistaan kappaleen muotoja ja tyylikausien olennaisia musiikillisia piirteitä.

Opiskelija suunnittelee yhdessä opettajansa kanssa soivan näytteen: SOIVA 4, jonka ohjelma valitaan siten, että se tukee syventäviin opintoihin siirtymistä.

Soivasta näytteestä 4 opiskelija saa palautteen oman opettajan lisäksi toiselta opettajalta. Soiva näyte 4 voidaan soittaa useassa eri osassa vuoden aikana. Opiskelija voi esittää kappaleet myös pelkästään opettajille aikaisemman käytännön mukaisesti tasosuorituksenomaisessa tilanteessa.

Opiskelija käyttää monipuolisia keinoja konserttiin valmistautumisessa. Hän osaa käyttää teknologiaa oppimisen tukena ja huolehtia ergonomiasta.

Opiskelija pystyy itse arvioimaan omaa musisointiaan konsertin jälkeen joko saman tien tai myöhemmin.

Opintokokonaisuuden edellyttämät instrumenttiopinnot on suoritettu, kun opiskelija on osoittanut teknisen osaamisensa opettajalleen sekä esittänyt Soiva näyte 4 ohjelman tilaisuudessa tai tilaisuuksissa ja saanut niistä arvioinnin oman opettajan lisäksi toiselta arvioijalta. Opiskelija esiintyy vähintään kaksi kertaa kunkin lukuvuoden aikana ja saa jostain em. esiintymisestään palautetta myös muulta kuin omalta opettajalta.

HAHMOTUSAINE MUSA 4

Opiskelija kehittää edelleen sävellys- ja improvisaatiotaitojaan sekä vahvistaa musiikin luku- ja kirjoitustaitoja sekä ymmärtää syventäviin opintoihin tarvittavat musiikinteorian ja säveltäjäkäsityksen tiedot.

Opintokokonaisuuden edellyttämät hahmotusaineiden opinnot on suoritettu, kun opiskelija on osoittanut osaamisensa tekemällä opettajan määrittämiä tehtäviä, esimerkiksi sävellyksiä, nuotti-ym. harjoituksia sekä osallistunut konserttiin tai tutustunut muihin taiteenlajeihin.

YHTEISMUSISOINTI

Opintokokonaisuuteen kuuluu osallistuminen oman instrumenttinsa ja osaamistasonsa mukaiseen orkesteritoimintaan ja siihen liittyviin esiintymistilanteisiin. Tavoitteena on, että opiskelija oppii instrumentilleen ominaisia orkesterisoittamisen tapoja ja taitoja.

Yhteismusisointia opiskellaan instrumenteille luontaisin tavoin erilaisina opintokokonaisuuksina. Näitä ovat muun muassa orkesterisoitto, pienryhmäsoitto, nelikätissoitto, lied-parityöskentely ja vapaan säestyksen opinnot.

Ryhmätyöskentelyä voivat olla myös ryhmässä säveltäminen jne.

Opiskelija valitsee yhdessä opettajansa kanssa erilaisia oppilaitosten, asuinpaikan, kiinnostuksen kohteet ja osaamisen huomioivia opintokokonaisuuksia vähintään yhden yhteismusisointimuodon lukuvuotta kohden.

RYTMIMUSIIKKI- osastolla opiskeleville ko. opintokokonaisuuteen yhteismusisointina kuuluu bändisoitto:

Opiskelija

- osallistuu bändin harjoituksiin ja esiintymisiin
- oppii musisoimaan osana bändiä ja sekä huolehtimaan omasta osuudestaan että kuuntelemaan muita
- oppii soittamaan/laulamaan eri musiikkityylejä.

Opintokokonaisuuden edellyttämä yhteismusisointi on suoritettu, kun opiskelija on osallistunut vähintään yhden yhteismusisointiryhmän harjoituksiin ja esiintymisiin / lukuvuosi opintokokonaisuuden SOIVA 4 aikana.

12.5. Syventävät opinnot Soiva 5, laajuus 500 tuntia eli 18,5 op

Musiikin syventävissä opinnoissa opiskelija laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla musiikkiopiston tarjonnan pohjalta. Opintojen aikana opiskelija suunnittelee ja valmistaa musiikillista osaamista osoittavan laajan oppimäärän lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Opiskelija asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa musiikkiopiston opetustarjonnan pohjalta.

Syventävien opintojen pakolliset opintokokonaisuudet sisältävät oman instrumentin/instrumenttien opintoja, yhden kaikille yhteisen hahmotusaineiden kurssin MUSA 5, portfolio työskentelyä, yhteismusisointia sekä lopputyön yhteensä 500 tuntia.

SOIVA 5 eli syventävät opinnot muodostuvat seuraavista opinnoista:

Syventävät instrumenttiopinnot

Tavoitteena on kehittää instrumentin/instrumenttien hallintaa opiskelijan omien tavoitteiden ja lopputyön suuntautumisen mukaisesti.

Musiikin hahmotusaine MUSA 5

Tavoitteena on kehittää musiikin hahmottamisen taitoja niin, että opiskelija pystyy itsenäiseen työskentelyyn ja soveltamaan saavuttamia tietoa ja taitoja omassa musisoinnissaan.

Opintokokonaisuuden edellyttämät hahmotusaineiden opinnot MUSA 5 on suoritettu, kun opiskelija on osoittanut osaamisensa tekemällä opettajan määrittämiä tehtäviä, esimerkiksi sävellyksiä, nuotti-ym. harjoituksia

Yhteismusisointi

Tavoitteena on, että opiskelija kehittyi yhteismusisoinnissa siten, että pystyy toimimaan aktiivisena ryhmän jäsenenä ja suhteuttamaan omaa musisointiaan muihin musiikkityyliin mukaisesti. Opiskelija oppii instrumentilleen/instrumenteilleen ominaisia yhteismusisoinnin tapoja lopputyönsä tavoitteiden mukaisesti. Opiskelijan yhteismusisoinnin määrä riippuu hänen lopputyönsä tavoitteista.

Opintokokonaisuuden edellyttämä yhteismusisointi on suoritettu, kun opiskelija on osallistunut vähintään yhden yhteismusisointiryhmän harjoituksiin ja esiintymisiin / lukuvuosi opintokokonaisuuden SOIVA 5 aikana.

Lopputyö ja lopputyön arviointi

Lopputyö suunnitellaan ja valmistetaan siten, että opiskelija asettaa opettajan kanssa pedagogisessa hengessä opetussuunnitelman mukaisten syventävien opintojen tavoitteiden pohjalta omat tavoitteensa. Lopputyön valmistaminen voi pitää sisällään erilaisia tavoitteen mukaisia opintokokonaisuuksia.

Lopputyön arviointi

Opiskelija asettaa yhdessä opettajan kanssa syventävien opintojen tavoitteiden pohjalta omalle lopputyölleen tavoitteet. Lopputyö arvioidaan näiden tavoitteiden mukaisesti. Opiskelija osallistuu itse oman lopputyönsä arviointiin.

Portfoliotyöskentely

Opiskelija oppii arvioimaan omia vahvuuksiaan muusikkona. Portfoliotyöskentely toteutetaan perusopintojen aikana aluksi opettajan ja huoltajien kanssa yhteistyössä keräämällä opiskelijan ja opettajan yhdessä valitsemia esityksiä, oppimiskokemuksia, suorituksia, konserttiohjelmia jne. oppilashallintojärjestelmään. Syventävien opintojen aikana portfoliotyöskentelyssä lisääntyy opiskelijan oma vastuu.

Valinnaiset opinnot

Opiskelija voi valita halutessaan em. opintojen lisäksi valinnaisia opintoja siten, että ne tukevat hänen lopputyölleen asettamia tavoitteita.

Opiskelija saa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistuksen, kun syventävät opinnot on suoritettu.

12.6. Kaikkiin opintokokonaisuuksiin liittyvät valinnaiset opinnot

Opiskelija voi suorittaa valinnaisia opintoja perusopintojen aikana. Valinnaisilla opinnoilla voi perustellusti korvata kuhunkin opintokokonaisuuteen kuuluvan yhteismusisoinnin yhtenä lukuvuotena / opintokokonaisuus. Valinnaisten opintojen opintokokonaisuuksien laskennallinen laajuus on pääsääntöisesti 35 tuntia / lukuvuosi.

Osa valinnaisista opinnoista on sisällöltään syventävien opintojen tavoitteiden mukaisia ja nämä opinnot voidaan hyväksi lukea opiskelijalle hänen siirtyessä syventävien opintojen puolelle. Hyväksi lukua ei kuitenkaan voida tehdä syventävien opintojen puolella, mikäli tämä valinnainen on korvannut em. ensimmäisen kappaleen tavalla opintokokonaisuuteen kuuluvan yhteismusisoinnin.

Valinnaiset opinnot määritellään vuosittain tarkemmin musiikkiopiston opintotarjottimella ja valinnaisten opintojen sisällöstä vastaa ko. opintoa ohjaava opettaja ja valinnaisten järjestäminen riippuu oppilaitoksen kunkin lukuvuoden resursseista.

Kansanmusiikkiryhmä

Opiskelija soittaa/laulaa osana kansanmusiikkiryhmää. Tavoitteena on, että opiskelija oppii erilaisia kansanmusiikin lajeja ja osaa toimia osana ryhmää.

Kuorolaulu

Opiskelija laulaa ikätasolleen ja osaamiselleen sopivassa kuorossa. Tavoitteena on, että opiskelija oppii kuuntelemaan muiden laulua ja sopeuttamaan oman äänensä kuoroon. Opiskelija oppii erilaisia yhdessä laulamisen tapoja.

Ukuleleorkesteri

Opiskelija soittaa/laulaa osana ryhmää. Tavoitteena on, että opiskelija oppii erilaisia musiikin lajeja ja osaa toimia osana ryhmää.

Ensemblelaulu

Opiskelija osallistuu ensemble-ryhmän harjoituksiin ja esiintymisiin. Tavoitteena on, että opiskelija oppii laulamaan itsenäisesti omaa stemmaansa ja sopeuttamaan äänensä ryhmään. Opiskelija oppii monipuolista ensemble-ohjelmistoa.

Vapaan säestyksen ryhmäopinnot

Opiskelija osallistuu vapaan säestyksen ryhmään. Tavoitteena on, että opiskelija oppii säestämään sekä soitumerkeistä että kuulonvaraisesti. Ryhmä sopii myös niille, joilla piano ei ole pääaineena.

Bändi

Opiskelija osallistuu bändin harjoituksiin ja esiintymisiin. Tavoitteena on, että opiskelija oppii musisoimaan osana bändiä ja sekä huolehtimaan omasta osuudestaan että kuuntelemaan muita. Opiskelija oppii soittamaan/laulamaan eri musiikkityylejä.

Projekti ja periodiopinnot sekä muu ryhmätyöskentely

Opiskelija osallistuu erilaisiin ryhmätyöskentelyä vaativiin tai niitä sisältäviin tilanteisiin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi periodina toteutettava orkesteriharjoitusjakso, ukuleleorkesterikurssi ja mestarikurssi tai projektina suurempaan kokonaisuuteen / tuotantoon osallistuminen esim. musiikkisatu.

Ryhmätyöskentelyä voi olla myös yhtyeen äänittäminen/videointi tai vastaavaan osallistuminen. Tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa erilaisten projektien tai ryhmätyötilanteiden toimintamalleja.

Sävellys ja sovitus

Opintojakson jälkeen opiskelija osaa kirjoittaa itse tuottamaansa ja itse sovittamaansa musiikkia. Opintojakso sisältää itsenäistä musiikin tuottamista ja sovittamista joko omalle soittimelle tai lauluäänelle soitinsäestyksellä. Tyyliä ja tekotapaa ei pyritä rajoittamaan, vaan lopputuotos riippuu opiskelijan omista mieltymyksistä ja pyrkimyksistä.

Opintojakso hyödyntää aiemmin opittuja taitoja nuottikirjoituksen ja säveltapailun osalta.

Musiikkiteknologia

Opintokokonaisuuden päättyessä opiskelijalla on perustiedot ja -taidot äänituotannosta, käytännön äänitystekniikasta, digitaalitekniikan käytöstä musiikin tekemisessä ja

äänentoistosta myös elävässä tilanteessa. Hän myös hallitsee äänentoistotilanteiden vuorovaikutustaidot.

Taiteidenväliset projektit

Opiskelija osallistuu muiden taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten tai taiteilijoiden kanssa toteutettavaan projektiin, jossa yhdistetään näiden taiteenlajien ilmaisua. Projektin päätyttyä opiskelijalla on käsitys eri taiteiden ilmaisutavoista ja hän osaa hyödyntää niitä myös kehittäessään omaa ilmaisuaan.

MUSA 6

Opintokokonaisuutta Musa 6 suositellaan musiikin ammattiopintoihin aikoville. Opiskelija vahvistaa osaamistaan analysoida nuottikuvasta myös moodit, nelisoinnut käännöksineen reaalisoitumerkein, noonisoinnun, hajasävelet, muunnosoinnut (napolilainen sointu, välidominantti, ylinousevat sekstisoinnut) sekä modulaatiot. Lisäksi opiskelija saa valmiudet jäsenellä pienoismuotoja (säe, säeryhmä, lauseke, sikermä) sekä hahmottaa alustavasti laajempia musiikillisia rakenteita (koraalit, fuuga, sonaatti- ja rondomuodot).

13. OPPIMISEN ARVIOINTI

Kannustava ja rakentava oppimisen arviointi ohjaa opiskelijan oppimista ja tukee edistymistä opinnoissa oikeaan suuntaan sekä auttaa tavoitteiden asettamisessa ja saavuttamisessa. Arvioinnin tarkoituksena on myös auttaa ymmärtämään opiskelijan omaa oppimisprosessia ja kehittää opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

13.1. Arvioinnin tarkoitus, tehtävät ja kohteet

Arvioinnin tulee olla:

- kannustavaa, rakentavaa, monipuolista ja jatkuvaa
- vuorovaikutteista ja osallistavaa
- oikeudenmukaista ja eettisesti kestävä
- opiskelijan vahvuuksiin keskittyvää
- itsearviointitaitoja ja vertaisarviointitaitoja kehittävää ja vahvistavaa

Arviointi perustuu opintokokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen ja oppimisprosessiin sekä sen edistämiseen - ei tuloksiin. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat esittäminen ja ilmaiseminen, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen, säveltäminen ja improvisointi.

Opiskelijan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti opintojen eri vaiheissa. Opiskelijan itseohjautuvuus ja oppimisen taidot kehittyvät myönteisessä hengessä annetun ohjaavan palautteen avulla. Jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää opiskelijoiden osallisuutta. Palautetta saadaan opettajilta, opiskelijalta itseltään ja vertaisryhmiltä. Opiskelijan oman oppimisen pohdintaan ohjataan kehittämällä itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja.

Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan lähtökohdat, valmiudet ja tavoitteet. Arviointi auttaa opiskelijaa saamaan käsityksen omista vahvuuksistaan ja kehityksen kohteistaan. Arvioinnin avulla opiskelija saa tukea ja kehitysideoita haasteellisiin kohtiin ja sitä kautta luottamusta omiin mahdollisuuksiin. Arvioinnissa ja palautteen antamisessa huomioidaan opiskelijan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen ryhmissä ei suoriteta arviointia.

Perusopinnoissa oppimisen arvioinnin pääpaino on jatkuvassa palautteessa niin, että se edistää asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelija saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan sanallinen arvio opiskelijan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan opiskelijan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan opiskelijan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön sisällön mukaisesti. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan itsensä asettamat tavoitteet omalle lopputyölleen.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän arvioinnin tarkoituksena on kertoa, miten opiskelija on saavuttanut syventävien opintojen tavoitteet. Syventävien opintojen aikana opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa monipuolisesti osaamistaan ja suunnitella sekä valmistaa omaa osaamistaan ja omia vahvuusalueitaan osoittavan lopputyön. Opiskelija itse asettaa lopputyölleen tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa oppilaitoksen opetustarjonnan pohjalta. Opiskelija hyödyntää myös itse- ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän syventävien opintojen päättyessä opiskelija saa päättötodistuksen. Päättötodistukseen tulee sanallinen arvio opiskelijan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa opiskelijan edistymistä ja hänen saavuttamaa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisen arvion painopisteenä on opiskelijan oppimisen ja osaamisen vahvuudet.

13.2. Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit

Esittäminen ja ilmaiseminen

Tavoitetaso on saavutettu, kun opiskelija

- hahmottaa osuutensa musiikillisessa kokonaisuudessa, osaa tehdä havaintoja musisoinnistaan ja löytää siitä kehitettäviä asioita.
- osaa kuunnella musisointiaan ja kehittää tulkintaansa valitsemiensa painopisteiden mukaisesti.
- hallitsee esiintymistilanteen ja pystyy rakentamaan musiikin tulkintaa myös itsenäisesti.
- uskaltaa ilmaista musiikilla erilaisia tunnetiloja ja pystyy ohjattuna syventämään ilmaisuaan.
- on tutustunut muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja on pyrkinyt soveltamaan niitä omassa ilmaisussaan.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Tavoitetaso on saavutettu, kun opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita opiskelulle tuettuna
- osaa tehdä havainnot oppimisestaan ja kehittää harjoitteluaan tavoitteidensa suuntaisesti.
- huomaa edistymisensä ja osaa tuettuna arvioida edistymistään myös kriittisesti
- huomaa harjoittelun tulokset omassa musisoinnissaan ja osaa iloita oppimisestaan.
- osaa harjoitella itsenäisesti opettajan ohjeiden mukaisesti
- ymmärtää osuutensa ryhmän jäsenenä ja harjoittelee vastuullisesti myös ryhmässä soitettavaa/laulettavaa ohjelmistoa.
- ymmärtää kehonhuollon ja fyysisen aktiivisuuden merkityksen muusikolle.
- osaa tarkkailla soitto/lauluasentoaan ja korjata sitä ohjattuna
- ymmärtää kuulonsuojelun merkityksen ja näkee oman vastuunsa sekä oman että muiden kuulon suojelemisessa.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Tavoitetaso on saavutettu, kun opiskelija

- kuuntelee omaa soittoa ja hahmottaa osuutensa sekä solistina että ryhmän jäsenenä sekä pystyy sopeuttamaan musisointinsa tilanteen mukaan.
- hahmottaa sekä soivaa että nuotintettua musiikkia sen ilmaisun, nuottikuvan ja sävellyksen kontekstin näkökulmista
- pystyy kuuntelemaan muiden musisointia ja antamaan siitä rakentavaa palautetta.
- hahmottaa musiikin perusrakenteita sekä lainalaisuuksia (sointujen väliset suhteet, intervallit, äänenkuljetus jne.) siten, että pystyy itsenäisesti käyttämään osaamistaan musiikin tutkimisessa.
- ymmärtää eri tyylikausien ja sävellystyylien ominaispiirteitä ja osaa rakentaa musiikin tulkintaansa niiden avulla
- ymmärtää musiikin lainalaisuuksia siten, että pystyy huomioimaan niitä omassa musisoinnissaan.

Säveltäminen ja improvisointi

Tavoitetaso on saavutettu, kun opiskelija

- toteuttaa improvisoituja ja itse sovitettuja lyhyitä osuuksia tutuissa ja turvallisissa tilanteissa
- osaa luoda toistettavissa olevan musiikillisen kokonaisuuden.
- tuntee erilaisia musiikkiteknologian työvälineitä
- osaa hyödyntää musiikkiteknologian mahdollisuuksia oman oppimisensa ja musiikin tekemisensä edistämiseksi.

13.3. Arviointimenetelmät

Arviointimenetelminä perusopinnoissa ja syventävissä opinnoissa on lukuvuoden aikana seuraavat:

- opettajan antama jatkuva palaute

- opettajan antama suullinen (syyslukukauden lopussa) ja kirjallinen (kevätlukukauden lopussa) lukukausiarviointi
- oppilashallintojärjestelmään kerätyt taitotaulut, tallentamiset, väliarvioinnit, itsearviointit, työnäytteet/päätönäytteen yms. tarpeen mukaan
- opiskelijan itsearviointia kotiharjoittelusta, soittotuntityöskentelystä ja esiintymisistä, pienimuotoisesti alkuvuosina ja kirjallisesti myöhemmin, tallentaminen ääni- tai videotiedostona tai molempina.
- vertaisarviointia ryhmäopetuksessa sekä mahdollisesti luokkakonserteissa ja muissa pienimuotoisissa esiintymistilanteissa, erityisesti Matkalla muusikoksi-konsertissa.

Lisäksi mahdollisuuksien mukaan on seuraavat arviointimenetelmät:

- opettajavaihto tunneilla
- mahdolliset tallentamiset videolla ja äänitteellä.

13.4. Perusopintojen opintokokonaisuuksien 1–4 arviointi

Jokaisen opintokokonaisuuden päätteeksi annetaan pää- ja sivuaineessa soiva näyte, jota varten opiskelija harjoittelee opettajan johdolla riittävän ja monipuolisen ohjelmiston. Soivan näytteen sisältöön vaikuttavat kullekin opintokokonaisuudelle asetetut tavoitteet sekä soitinkohtainen sisältö.

Soivaa näytettä edeltävät opinnot ja niiden arviointi

Tuntitilanteissa tai ryhmäopetustilanteissa osoitetaan instrumentin tekninen hallinta. Teknistä hallintaa osoittaa mm. asteikot, etydit, prima vista, vapaan säestyksen säestysnäyte. Teknisen osaamisen arvioi ja kirjaa oma opettaja oppilashallinto-ohjelmaan.

Ryhmätilanteissa voidaan hyödyntää oman opettajan arvioinnin lisäksi myös itsearviointia ja vertaisarviointia sekä mahdollisuuksien mukaan toisen opettajan valmentavaa arviointia.

Soiva näyte pää- ja sivuaineessa

Soiva näyte voidaan jakaa vuoden aikana eri tilaisuuksiin.

SOIVA 1- 3 näytteen instrumentissa arvioi oma opettaja ja konsertissa annetusta näytteestä palautetta voi antaa myös toinen opettaja.

SOIVA 4 näytteen arvioi oman opettajan lisäksi toinen arvioija.

Arviointi annetaan kaikkien opintokokonaisuuksien osalta sanallisena palautteena ja palaute kirjataan opintorekisteriin. Myös opiskelija arvioi oman suorituksensa soivan näytön jälkeen. Lisäksi hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan vertaisarviointia.

Opintokokonaisuuksiin SOIVA 1-4 kuuluvan musa 1–4 opintojen osuuden arvioi musan opettaja samoin kuin SOIVA 1-4 opintoihin kuuluvan yhteismusisoinnin arvioi yhteismusisoinnin opettaja. Opintokokonaisuuksiin kuuluvien yhteismusisoinnin ja musiikin hahmotusaineiden osalta suorittamisen perusteena ovat osallistuminen opetukseen, annetut tuntitehtävät ja tuntitilanteissa toteutuva vuorovaikutus sekä osallistuminen musiikkiopiston konsertteihin.

Pääaineen opettaja on kokonaisvastuussa opiskelijan opinnoista. Pääaineen opettaja ohjeistaa opiskelijaa pääaineen lisäksi opintokokonaisuuksiin kuuluvien muiden opintojen suorittamisesta opetussuunnitelman edellyttämällä tavalla.

13.5. Syventävien opintojen Soiva 5 arviointi

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän arvioinnin tarkoituksena on kertoa, miten opiskelija on saavuttanut syventävien opintojen tavoitteet. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättöarvioinnin pohjana ovat kaikki syventävät opinnot. Syventävien opintojen aikana opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa monipuolisesti osaamistaan ja syventävien opintojen aikana suoritetaan lopputyö. Syventävien opintojen arviointiin osallistuvat oman opettajan johdolla myös muut opiskelijan opettajat, kuitenkin **vähintään kaksi arvioijaa oman opettajan lisäksi.**

Lopputyö

- Syventävien opintojen aikana opiskelija suunnittelee ja valmistaa osaamistaan osoittavan laajan oppimäärän lopputyön
- Lopputyössä taitoja syvennetään opintojen painottumisen ja lopputyön aiheen mukaisesti
- Lopputyö voi sisältää erilaisia kokonaisuuksia keskittyen esim. yhteen pääaineeseen, useamman instrumentin hallintaan, yhteissoittoon tai monitaiteellisuuteen. Mahdollisuuksia on useita, opiskelijan omiin vahvuuksiin, osaamisalueisiin ja kiinnostuksen kohteisiin perustuen.
- Opiskelija asettaa lopputyölleen tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa oppilaitoksen opetustarjonnan pohjalta.
- Lopputyö voi sisältää myös muuta kuin soivaa näytettä.

Lopputyön arvioinnin kriteerit

- Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja
- Lopputyön arvioinnissa ja toteutuksessa hyödynnetään itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin mahdollisuuksia
- Arvioinnin kohteena on opiskelijan lopputyölleen asettamien tavoitteiden toteutuminen sekä lopputyön aikana toteutunut oppimisprosessi

- Lopputyö arvioidaan kokonaisuutena huomioiden saavutetut tiedot, taidot ja oma musiikillinen näkemys ja sen toteutus

Syventäviin opintoihin sisältyy instrumenttiopintojen ja lopputyön lisäksi kaikille yhteinen musiikin hahmotusaine MUSA 5 ja yhteismusisointi. Päätösarviointi perustuu siis kaikkiin syventäviin opintoihin kuuluviin opintoihin.

13.6. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Opiskelija voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää arvioinnin suorittanutta opettajaa tai opettajia uusimaan arvioinnin. Jos opiskelija on tyytymätön uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, opiskelija voi pyytää arviointiin oikaisua rehtorilta. (laki taiteen perusopetuksesta 813/1998, 10 § muuttaminen 957/2015)

13.7. Oppilaitoksen itsearviointi

HMO suorittaa itsearviointia Virvatuli-mallin mukaisesti. Henkilökunnalle on säännöllisin väliajoin kehityskeskustelu ja arviointikokous tai sähköinen kysely, jossa käydään läpi lukuvuoden kulku, haasteet ja onnistumiset.

14. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Opiskelijan oppimäärää voidaan tarvittaessa yksilöllistää, jotta se vastaa opiskelijan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että opiskelija voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Oppimäärän yksilöllistämiseksi tarvitaan huoltajien toimittama asiantuntijalausunto. Yksilöllistäminen tehdään kunkin opiskelijan tarpeiden mukaisesti, rehtorin kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan kirjataan tavoitteet, sisällöt, opetuksen toteuttamistapa, opiskeluaika, arviointimenettelyt sekä tukitoimet.

15. OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA AIKAISEMMIN HANKITTUJEN OPINTOJEN TUNNUSTAMINEN

Opiskelijalla on oikeus saada aikaisemmat musiikin laajan oppimäärän opinnot tai muutoin hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaava musiikkiosaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Tämä perustuu selvityksiin aikaisemmista opinnoista tai taidonnäytteeseen suhteessa tunnustettavaan opintokokonaisuuteen. Myös opiskelijan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen ja opintojen tunnustamisessa

menetellään, kuten edellä on kuvattu. Aikaisemmin hankittujen opintojen tunnustamisesta päättää musiikkiopiston rehtori.

16. OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET

Musiikin laajan oppimäärän mukainen taiteen perusopetus on lähtökohtaisesti lapsille ja nuorille suunnattua. Laajan oppimäärän opiskelu tarkoittaa sitä, että oppilas osallistuu myös hahmotusaineiden opetukseen ja yhteismusisointiin. Instrumenttien erityispiirteet huomioiden oppilaaksi voidaan ottaa myös aikuisia.

Musiikkiopistoon haku toteutetaan ilmoittautumalla opiskelijaksi musiikkiopiston sivuilla olevan linkin kautta tai suoraan eepos.harmanmaa.fi- osoitteen kautta ilmoittautumalla hakuajan aikana.

Varhaisiän musiikkikasvatukseen kuuluviin perhemuskareihin, musiikkileikkikouluun ja valmennusryhmiin otetaan lapsia ilmoittautumisjärjestyksessä ns. jatkuvan haun periaatteella.

Valmennusryhmästä II voi siirtyä suoraan musiikin perusopetukseen opettajan suosituksesta ja rehtorin päätöksellä, mikäli oppilaspaikkoja on vapaana ja tämä sopii sekä lapselle että huoltajalle.

Perusopetukseen opiskelijat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä **soittimittain ensisijaisen soitintoiveen mukaan** vapautuville paikoille. Ilmoittautuessa otetaan huomioon soitinjakauma, oppilaitoksen opetustarjonta (instrumentit, joiden opetusta on järjestettävissä, vapautuvat opiskelupaikat sekä orkesteritoiminta) ja alueellinen tasapuolisuus sekä kuntakohtaiset tuntikiintiöt.

Oppilashaku järjestetään 1–3 kertaa vuodessa. Varsinainen haku-aika on huhti-toukokuussa ja mahdollinen lisähaku on tarpeen mukaan. Haku-aikoina opiskelupaikkaa hakeneet ovat ensisijalla oppilasvalinnassa seuraavan lukuvuoden alkuun asti.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta antavan oppilaitoksen opiskelija voi hakea esim. paikkakunnalle muuton vuoksi oppilaspaikkaa musiikkiopistostamme. Tällöin on esitettävä opintorekisteriote suoritetuista opinnoista. Paikan saaminen riippuu sillä hetkellä vapaana olevista opiskelupaikoista.

Mikäli opiskelijaksi haluava ei pääse perusopintojen oppilaaksi, hän voi osallistua tarjolla olevaan ryhmäopetukseen (orkesterit, kuorot, hahmotusaineet ja muut ryhmät).

Syventäviin opintoihin etenevät lähtökohtaisesti kaikki Härmänmaan musiikkiopiston opiskelijat, jotka ovat suorittaneet perusopinnot. Syventäviin opintoihin voidaan ottaa myös esim. paikkakunnalle muuton vuoksi opiskelijoita, mikäli heillä on taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopintojen todistus toisesta musiikkioppilaitoksesta.

Päätökseen, joka koskee lain 1998/633 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua ja oppilaaksi ottamista, saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Oppilaaksi ottamista koskevat oikaisuvaatimus

ja valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu oppilaalle taikka hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalle tiedoksi.

17. AIKUISTEN OPETUKSEN PERIAATTEET

Taiteen perusopetuslain mukaan (1998/633, 1§) opetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattua. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan taiteen perusopetusta voidaan antaa myös aikuisille. Aikuisten opetuksessa otetaan huomioon instrumenttien erityispiirteet.

Laajaa oppimäärää opiskellessa opintoihin kuuluvat myös aikuisilla hahmotusaineiden opinnot ja yhteismusisointi.

Mikäli aikuinen opiskelijaksi haluava ei pääse perusopintojen oppilaaksi, hän voi osallistua tarjolla olevaan ryhmäopetukseen (orkesterit, kuorot, hahmotusaineet).

18. TAITEEN PERUSOPETUKSEN SAAVUTETTAVUUS

18.1. Saavutettavuus oppilaaksi ottamisessa

Varhaisiän musiikkikasvatukseen (perhe-, muskari- ja valmennusryhmiin) sekä perusopetukseen pääsee oppilaaksi ilmoittautumisjärjestyksen mukaan eli ilman sisäänpääsytestejä. Tämä mahdollistaa myös niin sanottujen erilaisten oppijoiden helpomman pääsyn tavoitteellisen musiikinopetuksen pariin.

18.2. Pedagoginen saavutettavuus

Pedagoginen saavutettavuus toteutuu sekä edellä mainituilla joustavilla oppilaaksi pääsemisen periaatteilla että oppimäärän yksilöllistämistä koskevassa luvussa mainitulla opetuksen yksilöllisellä suunnittelulla.

Aikuisten opetuksen periaatteet ja esimerkiksi ryhmäopetukset, avaavat ovia entistä laajemmille ikäryhmille. Tämä mahdollistaa myös sukupolvien kohtaamisen. Erilaiset sekaryhmät, kuten ikäihmisten ja lasten yhteinen muskaritoiminta lisäävät taiteen perusopetuksen saavutettavuutta eri ikäisten keskuudessa.

18.3. Fyysinen saavutettavuus

Fyysinen esteettömyys ja saavutettavuus toteutuvat, kun opetus pyritään järjestämään esteettömissä tiloissa ja tarvittaessa esimerkiksi etäopetusvälineistöä hyödyntämällä.

Musiikkiopisto hankkii tarvittaessa kohtuullisen määrän erilaisia apuvälineitä kuten tablettitietokoneita ja ohjelmistoja, lukikalvoja, ym. oppilaiden ja opettajien käyttöön. Henkilökohtaisten ja räätälöityjen apuvälineiden hankkimisesta keskustellaan aina erikseen.

18.4. Taloudellinen saavutettavuus

Taloudellinen saavutettavuus toteutuu, kun musiikkiopiston vapaaoppilaspaikkoja voi hakea elämänlaatulautakunnalta. Vapaaoppilaspaikkoja myönnetään taloudellisin perustein. Vapaaoppilaspaikoista tiedotetaan musiikkiopiston verkkosivuilla. Musiikkiopiston lukukausimaksun voi maksaa osissa, mikäli sopii asiasta. Musiikkiopisto myöntää sisaralennuksia lukukausimaksuihin.

Taloudelliseen saavutettavuuteen kuuluu myös oppilaiden yhdenvertaisuus stipendejä jaettaessa.

19. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

Huoltajien myönteinen tuki on keskeinen voimavara opiskelijan opintojen sujumisessa. Kodin tuki harjoittelussa ja harrastukseen kuljettamisessa, sekä kiinnostus opintoja kohtaan edistävät opiskelijan opintoja. Vanhemmat ovat aina tervetulleita lapsensa soittotunneille, varsinkin opintojen alkuvaiheessa se on suositeltavaa. Aktiivinen yhteydenpito opiston ja kodin kesken luo lapselle turvalliset opiskelupuitteet ja on osa opiston toimintaa. Myös uuden teknologian mahdollisuuksia hyödynnetään yhteydenpidossa.

Härmänmaan musiikkiopistossa järjestetään säännöllisiä tapaamisia huoltajien kanssa: vanhempainiltoja, luokkatunteja, matineoita ja konsertteja. Huoltajilla on mahdollisuus kahdenkeskisiin tapaamisiin sekä opettajan että rehtorin kanssa. Musiikkiopisto pitää vanhemmat ajan tasalla opintojen etenemisestä. Vanhempien toivotaan ilmoittavan musiikkiopiston suuntaan musiikkiopintoihin olennaisesti vaikuttavista tekijöistä.

20. YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Härmänmaan musiikkiopisto toimii vuorovaikutuksessa ympäristön muiden oppilaitosten ja taideoppilaitosten kanssa ja tekee yhteistyötä eri yhdistysten, järjestöjen, yrittäjien, festivaalien, hoivakotien, koulujen, päiväkotien, seurakuntien, kuorojen sekä orkestereiden kesken Kauhavalla, maakunnassa sekä muualla Suomessa. Myös kansainväliseen kulttuuritoimintaan otetaan osaa mahdollisuuksien mukaan.

HMO:n kiinteitä yhteistyökumppaneita ovat Kauhavan kaupungin elämänlaatu palveluihin sisältyvät kulttuuri-, museo-, nuoriso- ja kirjastotoimi. Kauhavan kaupungin oppilaitosten kanssa on säännöllistä yhteistyötä, mm. Kauhavan lukioiden kanssa on sopimus, jonka mukaan musiikkiopisto-opinnoilla voi korvata lukion kursseja. Lisäksi yhteistyö lähialueen muiden musiikkiopistojen kanssa on tiivistä.

Tärkeitä sidosryhmiä ovat Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Suomen musiikkioppilaitosten liitto, Taiteen perusopetusliitto ja Sibelius-Akatemia. Härmänmaan musiikkiopisto on Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry:n (SML) jäsen.

21. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. (Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013). Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja kehitetään edelleen. Opetussuunnitelman toimivuuden edellytyksenä on sen asettaminen jatkuvasti arvioinnin kohteeksi. Keskeinen toiminnan kehittämisen väline on oppilaitoksen itsearviointi, johon osallistuvat opettajat, opiskelijat, koko oppilaitosyhteisö ja sidosryhmät. Koordinoitu arviointi tähtää musiikkiopiston koko toiminnan kehittämiseen.

Verkostoituminen eri alojen toimijoiden kanssa lisää yhteistyömahdollisuuksia ja pitää musiikkiopiston ajan tasalla. Uusia toimintatapoja kehitetään ja yhteishankkeita toteutetaan. HMO tukee opettajiensa jatkuvaa kehittymistä koulutusmahdollisuuksia hyödyntämällä, rohkaisemalla ylläpitämään omaa ammattitaitoaan ja toteuttamaan omia vahvuusalueitaan suhteessa opetussuunnitelmaan.

Musiikkiopistossa löytyy tahtoa ja tilaa, otamme mielellämme vastaan ideoita ja erilaisia uusia toimintamuotoja sekä muita uusia askelmerkkejä opiston toimintaan.

22. TODISTUKSET

22.1. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopinnot

Opiskelijalle annetaan todistus taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopinnoista, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopinnot tulee sisältää seuraavat asiat:

- ❖ todistuksen nimi
- ❖ koulutuksen järjestäjän nimi
- ❖ oppilaitoksen nimi
- ❖ taiteenala
- ❖ oppilaan nimi ja henkilötunnus
- ❖ opiskeluaika vuosina
- ❖ oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot

- ❖ kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- ❖ sanallinen arvio oppilaan suorittamista musiikin laajan oppimäärän perusopinnoista
- ❖ rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- ❖ opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- ❖ kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- ❖ jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksentodistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- ❖ merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopinnojen todistus voi sisältää lisätietoa tai liitteitä, mm. tiedot osallistumisesta yhteismusisointiin tai muut mahdolliset opintosuoritukset.

22.2. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistus

Opiskelijalle annetaan taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistus, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- ❖ todistuksen nimi
- ❖ koulutuksen järjestäjän nimi
- ❖ oppilaitoksen nimi
- ❖ taiteenala
- ❖ oppilaan nimi ja henkilötunnus
- ❖ opiskeluaika vuosina
- ❖ oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- ❖ kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- ❖ oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
- ❖ kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- ❖ syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- ❖ sanallinen arvio oppilaan suorittamasta musiikin laajasta oppimäärästä
- ❖ rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- ❖ opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- ❖ kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- ❖ jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitettut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- ❖ merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää lisätietoa tai liitteitä, mm. tiedot osallistumisesta yhteismusisointiin tai muut mahdolliset opintosuoritukset.

22.3. Osallistumistodistus opiskelijan suorittamista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista

Opiskelijalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai opiskelija tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

23. MUUTA TIEDOKSI

Opetushallituksen antama Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017 ovat olleet tämän opetussuunnitelman pohjana. Samoin laki taiteen perusopetuksesta (633/1998), sekä asetus taiteen perusopetuksesta 813/1998).

Kauhavan elämänlaatulautakunta on hyväksynyt opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti laaditun Härmänmaan musiikkiopiston opetussuunnitelman kokouksessaan 13.6.2018.

Härmänmaan musiikkiopiston päivitetyn, muokatun ja uusitun opetussuunnitelman on Kauhavan elämänlaatulautakunta hyväksynyt kokouksessaan 19.6.2019. Tämä OPS astui voimaan 1.8.2019.

Tätä opetussuunnitelmaa sovelletaan välittömästi uusina opiskelijoina 1.8.2018 aloittaneisiin ja 1.8.2019 aloittaviin. Aikaisemmin aloittaneet opiskelijat siirtyvät noudattamaan tätä opetussuunnitelmaa siirtymäajan puitteissa, kuitenkin siten, että uusia opintokokonaisuuksia SOIVA 1-2 tasolla opiskelevat opiskelijat siirtyvät välittömästi uuden OPS:in mukaisiin opintokokonaisuuksiin. Lukuvuodelle 2019–2020 suunnitellut ja toteutuvat suoritukset voi tehdä myös OPS 2014 mukaan eli instrumenttiopinnoissa perustaso 2 ja musiikin perusteet MuPe 4.

Opiskelijat voivat suorittaa perustason päättäviä opintoja sekä opistotason opintoja vastaavat opinnot aikaisemman opetussuunnitelman mukaan enintään 31.7.2021 saakka. Suosituksena on uuden opetussuunnitelman mukaiset suoritukset perusopinnoissa ja syventävissä opinnoissa jo siirtymäajalla.

Kauhavan elämänlaatulautakunta on hyväksynyt opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti laaditun Härmänmaan musiikkiopiston opetussuunnitelman kokouksessaan 13.6.2018.

Härmänmaan musiikkiopiston päivitetyn, muokatun ja uusitun opetussuunnitelman on Kauhavan elämänlaatulautakunta hyväksynyt kokouksessaan 19.6.2019. Tämä OPS astui voimaan 1.8.2019.

Elämänlaatulautakunta hyväksyi kokouksessaan 29.1.2020 § 1 muutoksen lukuun 16. Tämä muutos astui voimaan välittömästi.

Elämänlaatulautakunta hyväksyi kokouksessaan 15.4.2020 § muutokset lukuihin 7,9 ja 12.

Nämä muutokset astuvat voimaan 1.8.2020.